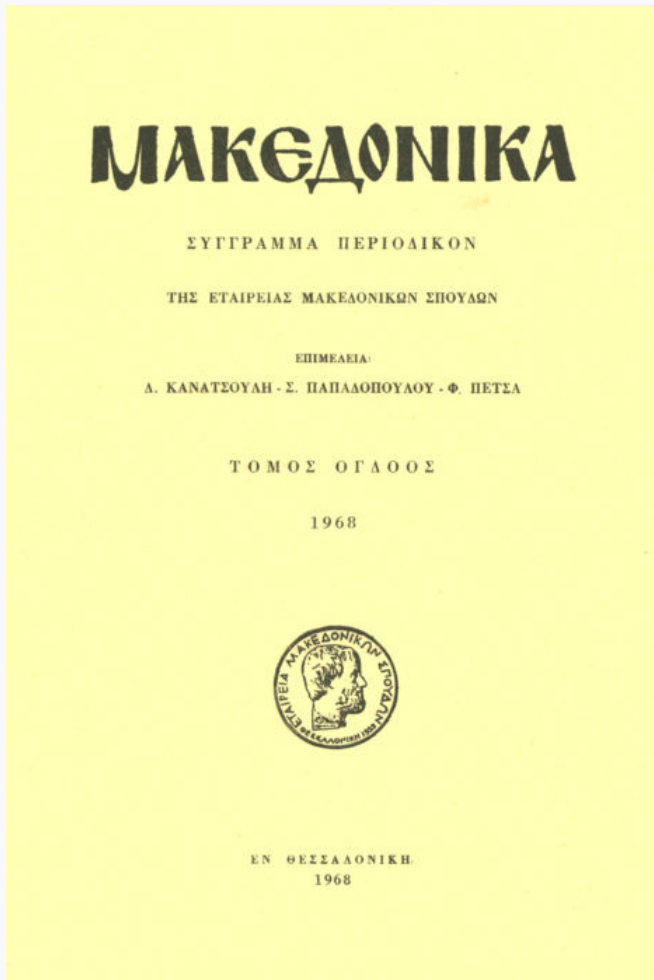

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Αθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.)

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.320](https://doi.org/10.12681/makedonika.320)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπουλίδης Κ. Κ. (1968). Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Αθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.). *Μακεδονικά*, 8(1), 417-418. <https://doi.org/10.12681/makedonika.320>

έκδοση αυτή, τρίτη κατά σειρά της «Οικοδομής»¹, οι έρευνές του στὸν ἱστορικὸ ἱερὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης.

Στὸ πρῶτο μέρος τῆς μελέτης παρουσιάζονται: «Τὰ χαλκὰ ἀντικείμενα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης» (σ. 7-10). Στὸ κεφάλαιο αὐτὸ τῶν χαλκῶν ἀντικειμένων περιλαμβάνονται μόνον ὅσα χρησιμοποιοῦνται σήμερα στὸν ἱερὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἡ Κοζάνη σὰν ἐμπορικὸ κέντρο καὶ συγκοινωνιακὸς κόμβος εἶχε γιὰ τὸ μητροπολιτικὸ της ναὸ τὰ κηροπήγια τῆς ἀπὸ τῆ Νυρεμβέργη καὶ τῆς καμπάνες τῆς ἀπὸ τὰ Γιάννενα (σ. 7).

Στὸ δεύτερο μέρος τῆς μελέτης παρουσιάζονται: «Τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1782-1802» (σ. 11-95). Μὲ ἐπιμέλεια ἀναφέρονται στὸ σχετικὸ χειρόγραφο «βιβλίον τοῦ ταμείου» τῆς Ἐκκλησίας, θὰ λέγαμε σήμερα, τὰ ἔσοδα, τὰ ἔξοδα καὶ τὰ ἀφιερῶματα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Νικολάου. Τὸ πρῶτο μέρος τοῦ χειρογράφου (σ. 1-53 τοῦ χειρογράφου: «Κῶδιξ ἐρῶς τοῦ τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Κοζάνης πανσέπτου ναοῦ τῶν ἐν ἁγίοις Πατρὶς ἡμῶν Νικολάου») παρουσιάστηκε, ἀπὸ τὸν κ. Δελιαλῆ, στὸ δεύτερο τόμο τῆς «Οἰκοδομῆς» (Κοζάνη 1959, σελ. 217-272) καὶ τῶρα παρουσιάζονται οἱ σελίδες 63-112 τοῦ χειρογράφου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΤΑΙΔΗΣ

Παναγιώτη Γ. Συνάδου, "Ἁγιον Ὅρος" (Ἄθος). Ἡ ἰδιότυπη «Πολιτεία» τοῦ Κόσμου, (Ταξιδιωτικὲς ἐντυπώσεις καὶ περιγραφές, ἱστορικὰ καὶ ἄλλα στοιχεῖα, θέματα, ἀπόψεις κ.λ.π.), Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 156.

Ἡ γενικὴ βιβλιογραφία γιὰ τὸ Ἁγιον Ὅρος εἶναι ἄφθονη². Ὅδηγοί, ὅμως, σ' ἓνα μικρὸ βιβλίον, ποῦ θὰ κατατόπιζαν τὸν προσκυνητὴ στὸ «περιβόλι τῆς Παναγίας» εἶναι ὀλίγοι.

Τὸ βιβλίον τοῦ Π. Συνάδου ἐρχεται νὰ συμπληρώσῃ ἓνα κενό. Ὁ σ. μὲ ἥρεμη καὶ στρωτὴ γλώσσα κατατοπίζει τόσο τὸν ἀνίδεο ὅσο καὶ ἐκείνον ποῦ ἀδιάκοπα ἐπισκέπτεται τὴν ἁγιορειτικὴν πολιτεία.

Ἐκτὸς ἀπὸ τῆς ταξιδιωτικῆς ἐντυπώσεως καὶ περιγραφῆς, δὲν παραλείπονται τὰ ἀπαραίτητα ἱστορικὰ στοιχεῖα, ὥστε νὰ γίνεταὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ ἓνας ἀπαραίτητος σύμβουλος γιὰ ὅποιον θὰ ἤθελε εἶτε νὰ κατατοπισθῇ εἶτε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Ἁγιον Ὅρος.

Μετὰ τῆς εἰσαγωγικῆς πληροφορίας (σ. 5-22), ὁ σ. παραθέτει πολλὰς εἰδήσεις γιὰ

1. Παραθέτουμε τὰ δημοσιεύματα τοῦ κ. Δελιαλῆ στοὺς δύο προηγούμενους τόμους τῆς «Οἰκοδομῆς» μὲ γενικὸ πάντοτε τίτλο: *Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τῆς Κοζάνης*: Στὸν πρῶτο τόμο (Κοζάνη 1958) Α' — Μελέτιος (τὸ γένος Κατακάλου), Ἐπίσκοπος Σερβίων καὶ Κοζάνης (1734-1752) Καστρίκιος, Ὁφικιοῦχος τῆς Ἐκκλησίας Θεσσαλονίκης, σ. 317-332, Β' — Ἀμφια χρυσοκέντητα ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης 16ου — 19ου αἰῶνος, σ. 333-334 + ἡ' πίνακες. Στὸν δεύτερο τόμο (Κοζάνη 1959) Γ' — Ἀργυρὰ ἱερὰ σκευὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης, σ. 201-216 + λβ' πίνακες, Δ' — Τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1746-1782, σ. 217-272.

2. Βλ. βιβλιογραφία μέχρι τοῦ 1963: *Dom. I. Doens*, Bibliographie de la Sainte Montagne de l'Athos, στὸ συλλογικὸ ἔργο: *Le Millénaire du Mont - Athos 963-1963, Etudes et Melanges*, τόμος II, éditions de Chevetogne, (1964), σ. 337-483.

κάθε ένα μοναστήρι, όπως για τη Μονή Δοχειαρίου (σ. 22 - 24), Ξενοφώντος (σ. 24 - 25), 'Αγίου Παντελεήμονος (σ. 25 - 28), την Δάφνη (σ. 28 - 31), τη Μονή Ξηροποτάμου (σ. 31 - 34), τις Καρυές (σ. 34 - 41), την Σκήτη 'Αγίου 'Ανδρέου (σ. 41 - 44), την 'Αθωνιάδα Σχολή (σ. 44 - 52), τη Μονή Κουτλουμουσίου (σ. 52 - 58), το «Κιόσκι» τών Καρυών (σ. 58 - 62), τη Μονή 'Ιβήρων (σ. 63 - 72), Σταυρονικήτα (σ. 72 - 73), Παντοκράτορος (σ. 73 - 74), Βατοπεδίου (σ. 74 - 77), 'Εσφιγμένου (σ. 77 - 78), Χελανδαρίου (σ. 78 - 87), και εξακολουθεί περιληπτικώς για την Μονή Ζωγράφου (σ. 88), Κωνσταντονίου (σ. 88 - 89), Σίμωνος Πέτρας (σ. 89), Γρηγορίου (σ. 91), Διονυσίου (σ. 91 - 93), 'Αγίου Παύλου (σ. 93 - 95), Μεγίστης Λαύρας (σ. 95 - 97), Καρακάλου (σ. 97 - 98), Φιλοθέου (σ. 98) και τέλος για τις Σκήτες (σ. 99 - 101).

'Ακολουθεί μία σειρά από πληροφοριακά ιστορικά σημειώματα, από τα οποία μην-μονεύουμε τα σπουδαιότερα: *Μερικά περί τέχνης του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 101-106), όπου συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες για την αρχιτεκτονική, την ζωγραφική και την ξυλογλυπτική στο 'Αγιον 'Ορος. *'Η 25η Μαρτίου στο 'Αγιον 'Ορος* (σ. 106-109), όπου παρουσιάζεται η συμβολή του 'Αγίου 'Ορους στους 'Εθνικούς 'Αγώνες. *'Η Πολιτεία και η Διοίκηση του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 111-125), όπου αναλύονται τα 188 άρθρα του Καταστατικού Χάρτου του 'Αγίου 'Ορους του 1924. Καί τέλος στο κεφάλαιο: *'Αθως και ξένες επιρροές* (σ. 133-137) ο σ. εκθέτει κυρίως το ιστορικό της ρωσικής επεκτατικής πολιτικής.

Το βιβλίο του Π. Συνάδου δεν έχει επιστημονικές αξιώσεις. 'Ο ίδιος άλλωστε αναφέρει ότι πρόκειται για ταξιδιωτικές εντυπώσεις, πράγμα που το κατορθώνει θαυμάσια. Δεν μπορούμε να κρίνουμε το γεγονός ότι για την Μονή της Μ. Λαύρας έχει μόνο μία σελίδα κείμενο, διότι και ο ίδιος αναφέρει ότι εκθέτει περιληπτικώς τις πληροφορίες από το κεφάλαιο περί της Μονής Ζωγράφου και εξής. 'Εξ άλλου η ακριβής ορθογραφία της λέξεως *Βατοπέδι* με *αι* (Βατοπαίδι) αποτελεί λεπτομέρεια που ξεφεύγει από τα όρια ενός ταξιδιωτικού οδηγού. Τέλος, το βιβλίο περιέχει πολλές φωτογραφίες τών Μονών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΔΑΗΣ

Γεωργίου Μόδη, 'Ο Μακεδονικός 'Αγών και η νεώτερη Μακεδονική 'Ιστορία, Θεσσαλονίκη 1967, 8ον, σελ. XVI + 430. [Έκδοσις 'Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, σειρά «Μακεδονική Βιβλιοθήκη», αριθμ. 26].

Παλαίμαχος αγωνιστής ο Γ. Μόδης είναι γνωστός και στο ευρύ κοινό. 'Από τα μαθητικά θρανία πήρε τα όπλα και στά βουνά της Μακεδονίας γνώρισε τους περισσότερους από τους Μακεδονομάχους. 'Από τότε φροντίζει να είναι ενήμερος για κάθε δημοσίευμα επί του Μακεδονικού 'Αγώνος.

'Επί πολλές δεκαετίες το ευρύ κοινό γνώριζε μόνο «Τα μυστικά του Βάλτου» της Π. Δέλτα και τις «Μακεδονικές 'Ιστορίες» (11 τόν αριθμό) του Γ. Μόδη. Μερικοί υποστήριξαν ότι ο Γ. Μόδης θα προσέφερε περισσότερα στην ιστορική επιστήμη, αν «είχε την πρόνοια να παραπέμψει στις πηγές και στα βοηθήματα»¹. Αυτό ακριβώς φροντίζει να κάμη τώρα με το νέο έργο του.

1. Πρβλ. και 'Απ. Βακαλόπουλο, βιβλιοκρισία: Γ. Μόδη, Μακεδονικός Αγών και Μακεδόνες άρχηγοί, ('Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική Βιβλιοθήκη, αριθμ. 9.), Θεσσαλονίκη 1950, 8ον, σελ. 323, «Μακεδονικά», τόμος δεύτερος (1941 - 1952), Θεσσαλονίκη 1953, σ. 785.